

העתידין דר' דוד פסיג מדווח מסיליקון וואדי

<http://www.passig.com>

תעשיות רוחניות

מדע חדש רוקם עור וגידים בימים אלו ושמו [Neurotheology](#). מה יהיו ההשלכות העסקיות שלו? כיצד הוא יכול להוסיף צבע לאפיקים עסקיים נשנים. מדענים בתחום חדש זה מחפשים את הבסיס הביולוגי לחוויות הרוחניות.

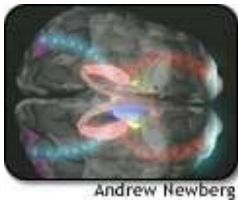
Neurotheology

בטורים אחרים עסקנו במאפייני המדעים העתידיים (מרץ 2001). הפעם בחרתי בדוגמא אחת עליה נרחיב את הדיבור. המדע החדש הזה יש בכוחו לעורר סערות ומשברים קואליציוניים. נשתדל לטפל בו בעדינות הראויה לו.

לאחרונה צצים [אירגונים](#), [ספרים](#), [מאמרים](#), [ומחקרים](#) שתחום עיסוקם הוא דת ומוח האדם. הרבה חוויות דתיות, מסתבר, חוזרות על עצמן בתרבויות, בדתות ובמקומות שונים. יש החווים חזיונות וחוויות מפעימות של התגלות כוח עליון או התנתקות מהגוף אף שמעולם לא האמינו או שמרו מצוות דתיות כלשהן.

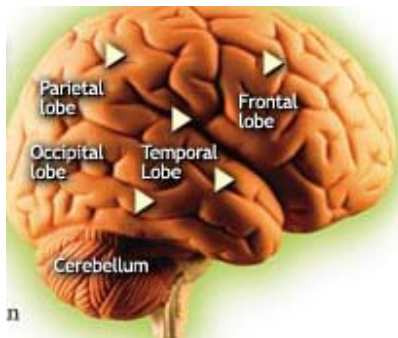

הדבר הביא מספר חוקרים להתחיל מסע מופלא במוחו של האדם בניסיון למפות את החוויות הדתיות ומיקומן במוח. בכדי למפות את המוח משתמשים החוקרים בטכנולוגיות מיפוי מוח חדישות (Single Photon Emission Computed Tomography- [SPECT](#)). מזריקים לאנשים המתרגלים מדיטציה, למשל, חומר בעזרתו עוקבים אחר זרימת הדם בחלקים השונים של המוח. זרימת דם מוגברת מציינת פעילות נוירולוגית באזורים הללו.

הנה תקציר המיפוי כפי שנראה כרגע ממחקרים שמתפרסמים.

כוונה :

האונה הקדמית נדלקת בשעת ריכוז דתי ומדיטציה.

רגשות דתיים:

האונה המרכזית פעילה בשעת התרגשות דתית כמו שמחה ויראה.

חזיונות קדושים:

האונה התחתונה נדלקת בשעת אינטראקציה עם תמונות וחפצי דת, כגון נרות וסמלים שונים המאפשרים תפילה ומדיטציה.

תפילה:

החיבור שבין שלוש האונות הופך להיות פעיל בשעה שהפעילות הדתית מייצרת מילים.

אחדות:

החלק הזה הוא המפתיע מכל. בשעה שדפנות המוח כבים או שקטים מפעילות נוירולוגית האדם יכול להרגיש תחושת אחדות עם הקוסמוס. האני נמוג או נסוג והאדם חש התמזגות והתאחדות עם הסובב אותו. זו לדעת מרבית הדתות חוויה עילאית של דבקות בבורא עולם.

תעשיות

אם נדמה למישהו שהמחקרים הללו עומדים להישאר במגדל השן האקדמי כאבן שאין לה הופכין, אני מניח שהוא יהיה מופתע. טבע הדברים הוא שכלנו מחפשים רוחניות. הרבה יבקשו להפקיע אותה מידי כוהני הדת ויחפשו דרכים למסחר חוויות דתיות. אין זה חדש בהיסטוריה. קבוצות רבות, למשל,

מיסחרו את המדיטציה בהצלחה לא מבוטלת והפכו אותה לפעילות מנטלית סינתטית בלבד ללא השורשים הדתיים שלה. הרבה כספים זורמים כיום סביב תעשיות המדיטציה—החל במכירת קלטות וכלה במכירת נופשונים וטיולי רוחניות במזרח. זה רק עניין של זמן עד שיקום מכון משולב בנופסון בו יציעו חוויות טרנסנדנטליות בעזרת

מכשירים טכנולוגיים. לאמיתו של דבר חוקר אחד מקנדה טוען שיש לו דרך וטכנולוגיה בעזרתה הוא יכול להעניק חוויה של נוכחות אלוהית.

[נוירו-פסיכולוג](#) מאוניברסיטת [Laurentian](#) שבקנדה טוען כי גילה את המיקום המדויק במוח האחראי לחוויית נוכחות כוח עליון. בעזרת הקרנת קרני גמא באזור זה מדווחים הנבדקים שלו על חוויות מוזרות של גילויי אלוהות.

דת וטכנולוגיה

[מתנגדים](#) רבים כבר החלו לקום למדע חדש זה. התנגדויות, אגב, הם אחד הסימנים הבדוקים שדווקא ילך המדע ויתבסס ושהתעשיות סביבו יפרחו. אלו בדרך כלל טוענים שאמונה היא יותר מסתם תחושה. הבעיה, הם טוענים, היא שה-neurotheology מבלבלת בין חוויה מרנינה ספיריטואלית— אשר בכל מקרה רק מעט מהמאמינים חווים—לבין דת. דת היא מעבר לחוויה... היא ערכים של אהבת הזולת, ערכי משפחה, דבקות, ייסורין, ועוד.

דבר אחד ברור כבר עתה ומוסכם על כולם: אין שום דרך לקבוע האם השינויים הנוירולוגיים המתהווים בשעת חוויה רוחנית הם אלה **הגורמים** לחוויה, או שלהפך, הם **עדות** למציאות רוחנית. במילים אחרות, לראות מה שהמוח עובר בשעת חוויה רוחנית אינה אומרת דבר על דת—במיוחד אם יש או אין אלוהים במרומים שמתגלה לאדם.